

7/2017

lipiec

ISSN 1895-4480

INDEKS 225029

cena 12,00 zł

w tym VAT 5%

miesięcznik
praktycznego
sadownictwa

SAD

19

Majówka
po „trudnej” wiosnie

30

W rejonie
Jeziora Bodzkiego

40

Szkodliwe
motyle latem

48

Reakcje roślin
na czynniki stresowe

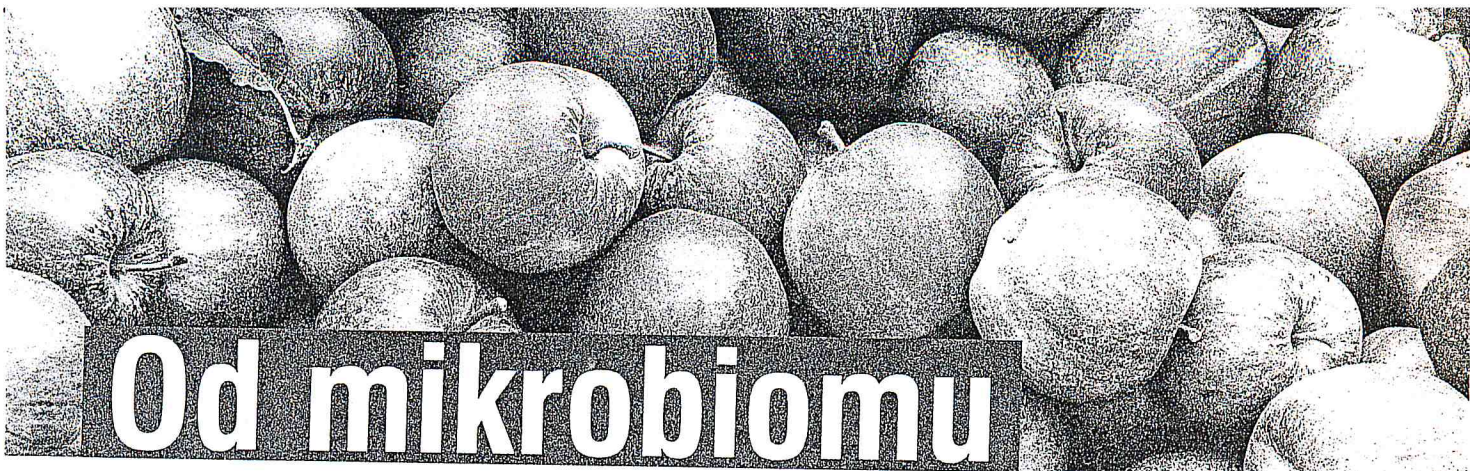
60

Ostatnie transakcje
na rynku jabłek
Kiedy następne?

ISSN 1895-4480

Od mikrobiomu do wysokiej jakości plonu

Dr hab. Lidia Sas Paszt, prof. IO
Instytut Ogrodnictwa w Skierniewicach

Mikrobiom jest zbiorem mikroorganizmów występujących w danym siedlisku i obejmuje wszystkie mikroorganizmy, nie wyłączając chorobotwórczych. W jego skład wchodzi również liczna grupa drobnoustrojów, które odgrywają kluczową rolę w odżywianiu mineralnym roślin i wpływają na ich zdrowie, a także biorą udział w funkcjonowaniu ekosystemów. Mikroorganizmy związane z powierzchnią korzeni lub liści oraz drobnoustroje występujące wewnątrz organów roślin formują sieć powiązań i biotycznych interakcji pomiędzy roślinami a ich środowiskiem życia.

Mikrobiom

Mikroorganizmy związane z roślinami mają wpływ na ich wzrost i stan mikrobiologiczny gleby. Interakcje różnych grup i gatunków mikroorganizmów

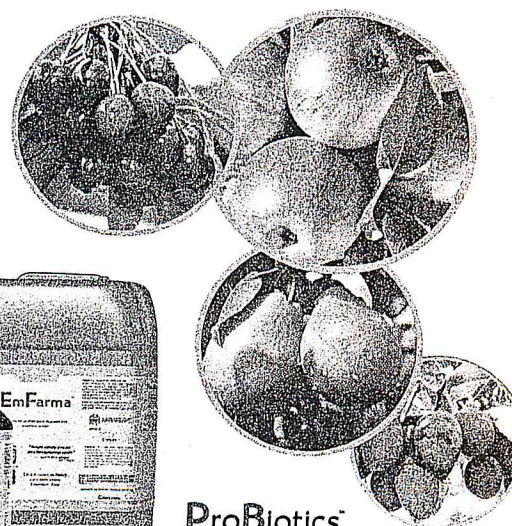
zależą od rodzaju gleby, a także od abiotycznych i biotycznych czynników, w tym związków chemicznych wydzielanych przez korzenie roślin. Pożyteczne mikroorganizmy występujące w ryzosferze są specyficzne dla danego gatunku

rośliny i pomagają w mineralnym jej odżywianiu, wzroście i plonowaniu oraz mają działanie ochronne.

Pożyteczne mikroorganizmy wpływają korzystnie na zaopatrzenie roślin ▷

Wyższa jakość owoców z ProBio Emami™ (Pożytecznymi mikroorganizmami)

- ✓ wzrost ilości i jakości plonów,
- ✓ dłuższa trwałość,
- ✓ zachęcający wygląd,
- ✓ apetyczny smak i zapach,
- ✓ wysoka wartość odżywcza i biologiczna,
- ✓ niższe nakłady finansowe.

ProBiotics
Polska

ProBiotics Polska Sp. z o.o.

(3) 279 87 25, biuro@probiotics.pl

Dowiedz się więcej - www.probiotics.pl

◁ w składniki mineralne i chronią je przed czynnikami chorobotwórczymi poprzez pośredniczenie w przenoszeniu sygnałów obronnych wśród roślin.

Nasiona lub organy wegetatywne zimujące w glebie na początku sezonu wegetacji formują własny mikrobiom. Chwasty i rośliny uprawne konkurują o światło, składniki pokarmowe i wodę, ale mikroorganizmy w strefie ich korzeni mogą oddziaływać synergistycznie w stymulacji ich wzrostu. Wydzieliny korzeniowe wpływają bowiem na otaczającą je glebę i zespoły mikroorganizmów glebowych.

Mikrobiom systemu korzeniowego roślin uprawnych

Dla prawidłowego rozwoju roślin we wszystkich zbiorowiskach naturalnych, jak również w sadach i uprawach roślin jagodowych ważny jest prawidłowy rozwój ich systemu korzeniowego oraz aktywność procesów zachodzących w ryzosferze, włączając korzystne działanie symbiotycznych grzybów mikoryzowych i bakterii ryzosferowych. Arbuskularne grzyby mikoryzowe są ważnym składnikiem ryzosfery roślin sadowniczych.

Grzybnia mikoryzowa zwiększa powierzchnię chłonną korzeni i dostępność fosforu, natomiast bakterie ryzosferowe (PGPR – Plant Growth Promoting Rhizobacteria) i symbiotyczne grzyby mikoryzowe wspomagają wzrost i rozwój roślin. Ponadto bakterie ryzosferowe często działają synergistycznie

z grzybami mikoryzowymi jako bioprotektanty przeciwko patogenom roślinnym i wywołującym choroby przechowalnicze warzyw i owoców lub produkują związki stymulujące wzrost roślin, m.in. witaminy i hormony roślinne.

Korzenie roślin sadowniczych, ich wydzieliny oraz obumierające tkanki tworzą w ryzosferze środowisko życia dla wielu grup mikroorganizmów. Są to bakterie i grzyby ryzosferowe oraz inne mikroorganizmy glebowe. Liczne spośród tych mikroorganizmów, np. pożyteczne grzyby i bakterie, tworzą symbiozy z roślinami, ale też niektóre z nich są groźnymi patogenami roślin uprawnych. Pożyteczne mikroorganizmy zasiedlające korzenie oddziałują w różny sposób na poprawę stanu zdrowotnego roślin: jedne utrudniają kolonizację korzeni przez patogeny, inne zaś stanowią dla nich konkurencję pokarmową. Wydzielają także do gleby antybiotyki i inne substancje hamujące rozwój patogenów glebowych. Zaobserwowano, że niektóre niepatogeniczne bakterie ryzosferowe potrafią indukować nabytą odporność systemiczną, podobną do indukowanej przez mikroorganizmy patogeniczne (SAR – ang. Systemic Acquired Resistance). Rozwój i aktywność mikroorganizmów są regulowane poprzez wydzielane do gleby przez korzenie roślin różne substancje organiczne, które stanowią dla nich głównie źródło energii.

Żyjące w glebie mikroorganizmy odpowiadają także za występowanie takich zjawisk niekorzystnych dla rozwoju roślin jak choroba replantacyjna. Nasilenie

jej zależy od rodzaju mikroorganizmów i ich mechanizmów działania. Wykazano, że drzewa rosnące przed posadzeniem nowego sadu mają wpływ na skład gatunkowy i liczebność bakterii w ryzosferze nowych nasadzeń, natomiast na skład populacji grzybów ryzosferowych większy wpływ mają korzenie nowo posadzonych drzew.

Inokulacja korzeni jabłoni grzybem mikoryzowym *Glomus fasciculatum* na „glebie zmęczonej” wpłynęła na poprawę wzrostu drzew i ograniczenie populacji grzybów pasożytniczych oraz na zwiększenie populacji bakterii diazotroficzných.

Wpływ mikroorganizmów na plonowanie roślin

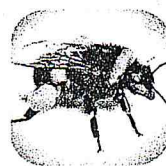
Symbiotyczne mikroorganizmy glebowe, tj. grzyby mikoryzowe, grzyby mikroskopowe i bakterie ryzosferowe, stymulują wzrost i plonowanie roślin uprawnych. Arbuskularne grzyby mikoryzowe (AGM) są ważnymi symbiontami korzeni roślin i biologicznymi komponentami ich ryzosfery. Grzybnia mikoryzowa zwiększa efektywną powierzchnię chłonną korzeni i poprawia dostępność składników mineralnych dla roślin. Bakterie ryzosferowe z grupy PGPR również wspomagają wzrost i rozwój roślin, poprawiają ich stan zdrowotny oraz indukują odporność na choroby i szkodniki. Pożyteczne mikroorganizmy zasiedlające korzenie utrudniają ich kolonizację przez organizmy patogeniczne, inne zaś stanowią konkurencję pokarmową lub wydzielają antybiotyki i inne substancje hamujące rozwój patogenów glebowych

Pobierz darmowe aplikacje

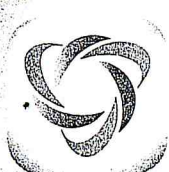
www.plantpress.pl

Program ochrony sadów

Ile pszczół. Kalkulator sadownika

Mieszanie środków ochrony

Komunikaty sadownicze

Pożyteczne grzyby mikroskopowe zasiedlające rizosferę aktywnie ograniczają liczebność niektórych patogenów w glebie (zjawisko nadpasożytnictwa), gdyż poprzez konkurencję o zasoby pokarmowe utrudniają rozwój innych patogenicznych gatunków grzybów, także patogenów odpowiedzialnych za choroby przechowalnicze. Niektóre gatunki grzybów strzępkowych, dzięki produkowanym związkom organicznym, udostępniają trudno dostępne dla roślin związki mineralne, m.in. fosfor, żelazo i inne pierwiastki biogenne.

i chorób przechowalniczych. Arbusku-
larne grzyby mikoryzowe występują
powszechnie w korzeniach większości
gatunków roślin na ziemi.

Grzyby mikoryzowe korzystnie wpływa-
ją na właściwości adaptacyjne oraz na
wzrost i plonowanie roślin uprawnych.
Zwiększają efektywność pobierania
z gleby składników mineralnych (głównie
P, N, K, Zn, Mn, Cu, Mo), a także chronią
korzenie roślin uprawnych przed pa-
togenami i szkodnikami, dzięki czemu
wpływają pozytywnie na wzrost i plono-
wanie roślin oraz na kiełkowanie nasion,
zwłaszcza w warunkach stresu. Ponadto
wydzielana przez grzyby AGM substan-
cja białkowa – glomalina – ma zdolność
długotrwałego stabilizowania agregatów
glebowych, co znacząco poprawia struk-
turę gruzełkową gleby.

Arbuskułarne grzyby mikoryzowe
występują powszechnie w korzeniach
drzew i krzewów uprawnych, np. ja-
błoni, gruszy, wiśni, maliny, jeżyny
oraz winorośli, i tworzą wewnątrz ko-
mórek korzeni arbuskuły, czyli miejsca
wymiany składników pokarmowych.
Mikoryzy arbuskułarne formowane są
w korzeniach drobnych, szczególnie
w przypadku deficytu wody. Niektóre
gatunki roślin sadowniczych z rodziny
wrzosowatych, np. borówka wysoka,
borówka średnia, borówka czarna, bo-
rówka brusznica i żurawina, formują
mikoryzę erikoidalną, w której strzępki
grzyba mikoryzowego wnikają zarówno
w przestwory międzykomórkowe, jak
i do wnętrza komórek korzeni.

Grzyby mikoryzowe korzystnie wpływają
na właściwości adaptacyjne, wzrost i plo-
nowanie roślin sadowniczych i innych
gatunków roślin uprawnych. Zwiększają

efektywność pobierania z gleby składni-
ków mineralnych, a także chronią korze-
nie roślin uprawnych przed patogenami
i szkodnikami.

Korzystny wpływ na wzrost i rozwój
roślin mają też grzyby strzępkowe,
m.in. gatunki z rodzaju *Trichoderma*.
Stanowią one konkurencję dla patoge-
nów glebowych o składniki pokarmowe
dostępne w glebie, niektóre z nich wy-
dzielają do gleby substancje o działaniu
grzybobójczym lub wykazują mykopa-
sożytnictwo. Grzyby te mają również
korzystny wpływ na wzrost i plonowa-
nie roślin oraz na kiełkowanie nasion.
Wykazano m.in., że siewki jabłoni ro-
snące na glebie zakażonej *Phytophthora*
cactorum, których korzenie inokulowa-
no grzybem z rodzaju *Trichoderma* lub
Gliocladium, miały zwiększoną masę
oraz mniejsze uszkodzenia korzeni
w porównaniu z roślinami kontrolnymi.
Podobnie inokulacja korzeni truskaw-
ki grzybami *Trichoderma* ograniczała
infekcję przez grzyby patogeniczne
i wpłynęła na zwiększenie plonowania
roślin.

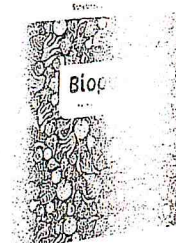
Obecnie preparaty zawierające kon-
sorcja pożytecznych mikroorganizmów
są sukcesywnie wdrażane do praktyki
ogrodniczej w Polsce. Opracowanie
nowych bioproduktów wzbogaconych
mikrobiologicznie stanowi podstawę
dla rozwoju ekologicznych i zrów-
noważonych metod uprawy warzyw
i owoców oraz z pewnością przyczyni
się do rozwoju firm wytwarzających
biopreparaty wzbogacone mikrobiolo-
gicznie. Dzięki temu nastąpi poprawa
jakości plonu oraz życia konsumentów
poprzez ograniczenie przyczyn chorób
cywilizacyjnych, takich jak rak czy
bezpłodność, a także poprawa jakości
wód, gleb i powietrza. □

Biopuls

JAK NA DROŻDŻACH

Odżywianie Stymulacja Odporność

Innowacje
w mikrobiologii
odkrywają
potencjał sadów

microlife®

www.biopuls.eu

Dystrybucja:

Argo Natural

509 847 221

575 651 643

